

Tin en Nederlandse Tinnegieters vragen uw aandacht

'Dit metaal is van zeer uitgestrekt nut en gebruik in het huishoudelijke. Onze Schotels, Borden, Kannen, Kandelaars, Trekpotten, enz., die wij dagelijks gebruiken, zijn er meest van vervaardigd; en een wel opgevlude Glazekas met fraaij bewerkt en glad geschuurt tinwerk van allerlei zoort, behoort bij vele Vrouwtes, ook al onder den opschik die in een geregelt huis vereischt word'.

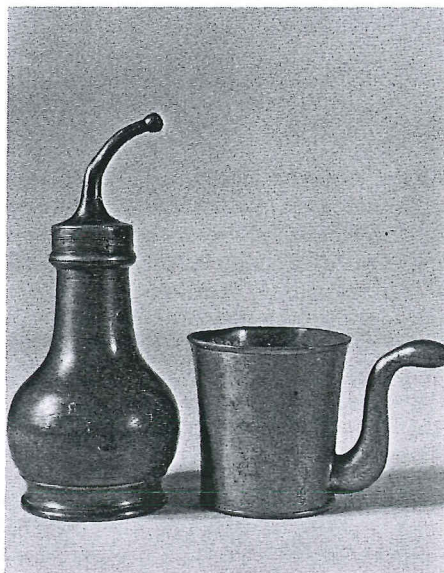
Deze aanhaling uit het Algemeen Huishoudelijk-, Natuur-, Zedekundig- en Kunstwoordenboek, uitgegeven in 1778, moet niet alleen iedere maker van tinnen gebruiksvoorwerpen als een hemelse spreuk in de oren klinken, maar ook ons Billitonezen, die van oudsher zakelijke en emotionele bindingen met dit voor ons edele metaal hebben. Helaas is dit goeddeels verleden tijd. Alhoewel tin ook nu nog op grote schaal toepassing vindt in de industrie, is het gebruik van huishoudelijk tin sterk afgenomen en hebben aardewerk, porselein, plastic en andere materialen de rol overgenomen, zij het niet altijd tot vreugde in het gemoed.

Er bestaat echter een rijk gevarieerd vaderlands 'tinverleden', een brok cultuur, dat loopt van de middeleeuwen tot omstreeks de tweede helft van de 19e eeuw met als hoogtepunt de zestiende en zeventiende eeuw, toen, afgezien van kerkelijke en artsenijkunstige toepassingen, ieder respectabel lid van de burgerij voor veel huishoudelijke doeleinden tin gebruikte. Ook de overheid bleef niet achter en vele steden voerden stedelijk gerei als schotels en borden, alsmede stadskannen om de dorst naar wijn en bier van de vroede vaderen en hun gasten te lessen.

Tin en Tinnegieters in Nederland

Aan dit kostelijk verleden wijdde B. Dubbe vroeger al eens een uitvoerige studie; dit in

1965 verschenen boekwerk is al lang uitverkocht en gelukkig voor allen, die het tinnen voorwerp een warm hart toedragen, brengt de schrijver in een belangrijk uitgebreide uitgave dit verleden opnieuw onder de aandacht. Het boek verscheen onder de titel 'Tin en Tinnegieters in Nederland' in 1978 bij de uitgeversmaatschappij de Tijdstroom te Lochem.

± 1700. Met behulp van deze kroesjes kon de verpleger de te bed liggende patiënten makkelijk van drinken voorzien. Ze werden trouwens ook voor het voeden van kleine kinderen gebruikt

Boekbespreking

Door J. F. L. B. Grupstra

In de zeventiende eeuw kwamen de inktstellen in de mode. De inkt werd bewaard in een door een dekseltje afgesloten potje. Daarnaast bevindt zich een kokertje voor zand dat diende om over het juist geschrevene te gooien om dit snel te laten drogen. Dit inktstel heeft een laatje voor het bewaren van de ouwels, die gebruikt werden om de brief te sluiten

Niet vaak hebben wij een verhandeling als de onderhavige onder ogen, welke zo uitvoerig ingaat op alles wat met gebruikstin samenhangt en de schrijver moet wel van erg heilig vuur bezeten zijn om zo veel wetenswaardigheden van uiteenlopende aard gedetailleerd uit te pluizen en vervolgens tot een boeiend geheel samen te voegen.

Afgezien van enkele passages besteed aan het metaal zelf, de handel in tin en tinnen voorwerpen, verdiept de schrijver zich in de sociale en culturele betekenis van het tinnen voorwerp 'in het huishoudelijke'.

Het gildewezen zoals dit zich in de loop van de tijd ontwikkelde ter bescherming van het edele ambacht van tinnegieter en ten gerieve van de gebruiker, krijgt de volle aandacht. Men kan alleen maar ontzag hebben voor de bezieling, waarmee een man als Dubbe de omvangrijke literatuur heeft geraadpleegd en in plaatselijke archieven in de Nederlanden en Vlaanderen opgravingen heeft gedaan op zoek naar voorschriften inzake kwaliteit, maten, merken voor keur en ijk, en dergelijke, terwijl de vele afbeeldingen van allerlei tinnen gebruiksvoorwerpen als illustratie van zijn betoog blijk geven van een veelvuldig intensief museumbezoek.

Passend bij het beeld dat men zich van de schrijver kan vormen, bevat het boek voor de lezer uitvoerige opgaven van literatuur en geschiedkundige bronnen, een personen- en zakenregister, alsmede een toelichting op de afbeeldingen. Dubbe verdient dank voor dit voortreffelijke boek, zijn plaats ten volle waard in de kast van iedere tinliefhebber en wie van onze Billiton-mensen mag niet onder deze categorie worden gerangschikt. Het kost f 115,- weinig geld voor een documentatie van dit gehalte of moeten wij liever zeggen voor een schriftuur met dit keurmerk.

Ten gerieve van de Engelse lezers zijn aan het boek 'English summaries' toegevoegd, welke in verkorte vorm een tamelijk uitvoerig overzicht van de behandelde stof geven.